

247888

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทยในช่วง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

กาญจนา หลวงมอย

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทยในช่วง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

กาญจนา หลวงมอย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

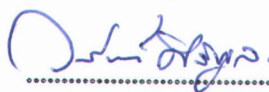
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทยในช่วง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

กาญจนา หลวงมอย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

 ประธานกรรมการ

ผศ.วสันต์ สิริพิบูล

 กรรมการ

ผศ.ดร.ไพรัช กาญจนการุณ

 กรรมการ

ผศ.ดร.นิติต พันธมิตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

 อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ไพรัช กาญจนการุณ

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผศ.ดร.นิติต พันธมิตร

18 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทยช่วง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9

ผู้เขียน

นางสาวกาญจนา หลวงมอย

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ.ดร.ไพรัช กาญจนการุณ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.นิสิต พันธมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

247888

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549) ซึ่งใช้ข้อมูลทศวรรษปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2549 แยกเป็นรายจังหวัด จำนวน 152 ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า การกระจายรายได้ในประเทศไทยโดยรวมทั้งประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 มีความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มขึ้น เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์จีนิในปี พ.ศ. 2549 มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.57 จากปี พ.ศ. 2545 สำหรับการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณพบว่าตัวแปรที่มีผลกระทบต่อกระจายรายได้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ของครัวเรือน โดยหากมีสัดส่วนมากขึ้นมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิมีค่าต่ำ ซึ่งหมายความว่า การกระจายรายได้ดีขึ้น ในทางตรงข้าม สัดส่วนของครัวเรือนที่มีหนี้สิน สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด สัดส่วนแรงงานที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐกิจ โดยหากมีสัดส่วนมากขึ้นมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิมีค่าสูง ซึ่งหมายความว่า การกระจายรายได้แย่ลง

ตัวแปรหุ่นที่ใช้ในการศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการกระจายรายได้ ผลการศึกษาพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์จีนิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นนโยบายต่างๆของรัฐบาลที่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของ ผศ.ดร.ไพรัช กาญจนการุณ ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษาที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งผู้เขียนขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอบพระคุณ ผศ.วสันต์ ศิริพล ประธานกรรมการ และ ผศ.ดร.นิสิต พันธมิตร กรรมการการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณาจารย์รับเชิญทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่เป็นกำลังใจและให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา รวมทั้งเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) รุ่นที่ 17 ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือเสมอมา ขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะเศรษฐศาสตร์และบรรณารักษ์ ห้องสมุดที่ช่วยเหลือบริการ ประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสนับสนุนในการศึกษารั้งนี้

สุดท้ายนี้ หากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจข้อมูล ผู้เขียนขอขอบความดีงามให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน และหากเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

กาญจนา หลวงมอย

247888

ใช้ในการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 9 ไม่ประสบผลสำเร็จ

Independent Study Title Factors Affecting the Income Distribution in Thailand
During the 9th National Social and Economic
Development Plan

Author Miss Kanjana Loungmoy

Degree Master of Economics

Independent Study Advisory Committee

Asst.Prof.Dr.Pairut Kanjanakaroon	Advisor
Asst.Prof.Dr.Nisit Panthamit	Co-advisor

ABSTRACT

247888

The major objective of this study is to study the factors affecting income distribution in Thailand during the 9th national social and economic development plan by using secondary data collected in 2002 and 2006 separately in province, totally 152 observations. Data analyzed by descriptive analysis and multiple regression.

According to the study, income distribution in Thailand during the 9th national social and economic development plan existed more inequality considering from Gini coefficient that was increased by 2.57%. The results of multiple regression found that the percentage of expenditure per income had negative effect on Gini coefficient at the level of statistical significance 0.05 implying more equality in the society. In contrast, the percentage of indebted household, percentage of agricultural sector in gross provincial and percentage of non economic workers had positive effect on Gini coefficient at the level of statistical significance 0.05 leading more inequality in the society.

Dummy variable employed to test the structural change for income distribution had no significant effect on Gini coefficient. Therefore, all government's policy implementation to

improve income distribution in Thailand during the 9th national social and economic development plan was unsuccessful.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฏ
 บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตการศึกษา	7
1.5 นิยามศัพท์	7
 บทที่ 2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1.1 การกระจายรายได้	9
2.1.2 ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม	11
2.1.3 การวัดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้	13
2.1.4 การใช้ดัชนีวัดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้	15
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
 บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	22
3.2 วิธีการศึกษาวิเคราะห์	22

บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา	24
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	
4.2.1 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนีโดยสมการถดถอย	26
4.2.2 การทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง(structural change) ของสมการ การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนี	28
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	31
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	33
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	33
เอกสารอ้างอิง	34
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	37
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ประวัติผู้เขียน	71

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 ช่องว่างความยากจน ความรุนแรงปัญหาความยากจน เส้นความยากจน สัดส่วนคนจน และ จำนวนคนจน	4
1.2 การกระจายรายได้และความยากจนด้านรายได้ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2550	5
1.3 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้ จำแนกตามภาคและตามพื้นที่	6
4.1 ค่าสัมประสิทธิ์จีนิและปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ทั่วราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2549	25
4.2 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิของประเทศไทยช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9	27
4.3 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ เพื่อทดสอบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสมการ การถดถอยพหุคูณในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิของประเทศไทยช่วงแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9	30

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1 เส้น Lorenz	14
2.2 เส้น Lorenz และวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ	17

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวก

หน้า

1ก	ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินและขนาด ของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัด ปี พ.ศ. 2545	38
2ก	ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน สัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้สินและขนาด ของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัด ปี พ.ศ. 2549	42
3ก	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด จำแนกตามจังหวัด ปีพ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2549	46
4ก	อัตราการว่างงานในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัดปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2549	50
5ก	จำนวนผู้ป่วยใน จำแนกตามกลุ่มสาเหตุป่วย 75 โรค จากสถานบริการสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุขในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัดปีพ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2549	53
6ก	อัตราร้อยละของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของ ครัวเรือน เป็นรายจังหวัดปี พ.ศ. 2545	56
7ก	อัตราร้อยละของครัวเรือนในประเทศไทย จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของ ครัวเรือน เป็นรายจังหวัดปี พ.ศ. 2549	59
1ข	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบจำลอง 1 (กรณีฐาน)	62
2ข	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบจำลอง 2	62
3ข	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบจำลอง 3	63
4ข	ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบจำลอง 4	63
5ข	ผลการวิเคราะห์ Heteroskedasticity แบบจำลอง 1 (กรณีฐาน)	64
6ข	ผลการวิเคราะห์ Heteroskedasticity แบบจำลอง 2	66
7ข	ผลการวิเคราะห์ Heteroskedasticity แบบจำลอง 3	68
8ข	ผลการวิเคราะห์ Heteroskedasticity แบบจำลอง 4	70